

AKTUALITĀTES

Bišu dravu īpašnieki var pieteikties bišu veselības programmas īstenošanā

Zemkopības ministrija informē, ka dravu īpašniekiem līdz šā gada 1. augustam vēl ir iespējams pieteikties bišu veselības programmas īstenošanā, izmantot iespēju izzināt savas bišu dravas veselības stāvokli bez maksas. Pieteikties programmai var ikviens biškopis, kura bišu drava ir reģistrēta Lauksaimniecības datu centrā.

Programmas īstenošanu paredzēts sākt šogad septembrī un pabeigt 2013. gada pirmajā pusgadā. Bišu veselības uzraudzības programmas ietvaros būs iespējams identificēt iemeslus, kas ietekmē medus bišu veselību Latvijā, izmeklējot bites uz šādām bišu slimībām: Amerikas peru puvi un Eiropas peru puvi, varrozi, nozematози, akūto un hronisko paralizes slimību, deformēto spārnu slimību. Programmā paredzēts arī noteikt mazo stropu vaboliņi, *Tropilaelaps* ērcu izraisīto slimību, kas Latvijai nav aktuāli, jo šie ierosinātāji nespēj izdzīvot Latvijas ziemā zemajā temperatūrā.

Programmas īstenošanas laikā 193 bišu dravas (aptverot visus Latvijas reģionus) tiks apmeklētas trīs reizes. Bišu dravas apmeklēs desmit profesionāli, speciāli apmācīti biškopji. Katrā apmeklējumu reizē tiks klīniski apsekots noteikts bišu saimju skaits un paņemti izmeklējamie paraugi uz iespējamām bišu slimībām. Paraugi tiks izmeklēti valsts zinātniskajā institūtā „Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts” (Bior). Visi izmeklējumi un speciālistu darbs tiks pilnībā apmaksāts no valsts budžeta ar Eiropas Savienības (ES) līdzfinansējumu.

Līdzdalībai bišu veselības programmā dravu saimnieki var pieteikties Latvijas Biškopības biedrībā, zvanot pa tālruni 27025600 vai 63027762, vai rakstot uz e-pasta adresi: ineta.eglite@strops.lv, norādot dravas īpašnieku, adresi (novads, pagasts, vieta (ciems), mājas nosaukums vai adrese, tālrunis, e-pasta adrese, bišu saimju skaits).

Lauku atbalsta dienests (LAD) izsludina projektu iesniegumu pieņemšanu pasākumā "Starpteritoriālā un starpvalstu sadarbība"

Projektu iesniegumu pieņemšana izsludināta gan Rīcības programmas Eiropas Savienības Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013. gadam pasākumā „Starpteritoriālā un starpvalstu sadarbība” gan Eiropas Savienības Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Lauku attīstības programmas pasākumā „Starpteritoriālā un starpvalstu sadarbība”. Projektu iesniegumu pieņemšana abu fondu programmās notiks 2012. gadā no 6. augusta līdz 21. decembrim. Publiskais finansējums katrā no pasākumiem ir Ls 100 000.

Sadarbības projektu īstenošanas beigu datums ir divi gadi no LAD lēmuma par sadarbības projekta iesnieguma apstiprināšanu stāšanās spēkā unsadarbības partnera dalībvalsts kompetentās institūcijas lēmuma pieņemšanas par sadarbības projekta apstiprināšanu iesniegšanas LAD.

Projekta iesnieguma veidlapa pieejama mājaslapā www.lad.gov.lv.

Projekta iesniegumi jāiesniedz Lauku atbalsta dienesta Centrālajā aparātā Rīgā, Republikas laukumā 2, 1218. kabinetā.

Par programmu „Skolas auglis”

2012. gada 29. jūnijā stājās spēkā grozījumi MK noteikumos Nr. 737 „Kārtība, kādā piešķir, administrē un uzrauga valsts un Eiropas Savienības atbalstu augļu un dārzeņu piegādei skolēniem vispārējās izglītības iestādēs”. Grozījumi paredz, ka laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” LAD publicē atbalsta perioda ilgumu un atbalsta likmi par vienu porciju 2012./2013. mācību gadā līdz 2. jūlijam, savukārt turpmākajos mācību gados – līdz 15. jūnijam. Tādējādi atbalsta pretendenti un skolai būs pietiekami laika, kurā vienoties par savstarpējo sadarbību programmā. Tāpat veikti vairāki grozījumi, lai mazinātu administratīvo slogu.

ŠAJĀ NUMURĀ:

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

- Grozījumi komerclikumā..... 2. lpp
- Par padziļinātās sadarbības programmu..... 2. lpp
- VID informācija 3. lpp

LAUKU ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA

- Pieteikšanās bioloģiski vērtīgo zālāju noteikšanai 4. lpp

KOPĒJĀ LAUKSAIMNIECĪBAS POLITIKA

- Noslēgusies parakstu vākšana 8. lpp
- Par aktualitātēm COPA/COGECA darba grupās .. 9. lpp

AUGKOPIĒBA

- Pienācis zemeņu stādīšanas laiks 10. lpp
- Ražas prognozēšanas rezultāti jūnijā 14. lpp

SAVSTARPĒJĀ ATBILSTĪBA

- Ieskats SA prasību konsultāciju sniegšanā..... 14. lpp

SIA LLKC INFORMĒ

- Kalendārs ar svarīgākajiem datumiem 7. lpp. augustā
- Lauku dienas augustā 16. lpp

Saskaņā ar minēto MK noteikumu 8. punktu LAD informē, ka 2012./2013. mācību gadam noteiktas kompensācijas likmes par vienu 100 g augļu un dārzeņu porciju.

2012./2013. mācību gadā noteiktas šādas kompensācijas likmes par vienu 100 g augļu un dārzeņu porciju:

- par vienu neiesaiņotu augļu vai dārzeņu porciju – Ls 0,09;
- par vienu iesaiņotu augļu vai dārzeņu porciju – Ls 0,11;
- par vienu neiesaiņotu augļu un dārzeņu asorti porciju – Ls 0,11;

- par vienu iesaiņotu augļu un dārzeņu asorti porciju – Ls 0,12.

Augļu un dārzeņu produktu izdales periods 2012./2013. mācību gadā ir no 2012. gada 1. oktobra līdz 2013. gada 28. februārim.

Sīkāka informācija pieejama LAD mājaslapā www.lad.gov.lv sadaļā *ES atbalsts/Tirgus veicināšanas pasākumi*. **LL**

ZM un LAD informācija

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

Grozījumi komerclikumā

Saeima 2012. gada 14. jūnijā pieņēma grozījumus Komerclikumā, kas ir publicēti 4. jūlija „Latvijas Vēstnesī”. Šie grozījumi likumu papildināta ar jaunu nodaļu – „Ierobežojumi darījuma slēgšanai ar sabiedrības dibinātāju, dalībnieku, valdes vai padomes locekli un saistītu personu”, kā arī maina vairākus likuma pantus attiecībā uz darījumiem ar saistītu personu. Ar jēdzienu “saistītā persona” likums saprot:

- 1) personu, kura ir sabiedrības dibinātāja, dalībnieka, valdes vai padomes locekļa radnieks līdz otrajai radniecības pakāpei, laulātais vai svainis līdz pirmajai

svainības pakāpei, vai personu, ar kuru viņam ir kopīga saimniecība;

- 2) citu komercsabiedrību, kurā kapitālsabiedrības daļu vai personālsabiedrības ieguldījuma (kapitāla) daļu vairākums pieder attiecīgajam dibinātājam, dalībniekam, valdes vai padomes loceklim;
- 3) citu kapitālsabiedrību, kurā attiecīgais dibinātājs, dalībnieks, valdes vai padomes loceklis ir valdes vai padomes loceklis. **LL**

Jauni MK noteikumi par padziļinātās sadarbības programmas komisiju

2012. gada 4. jūlija „Latvijas Vēstnesī” ir publicēti MK noteikumi Nr. 460 „Padziļinātās sadarbības programmas komisijas nolikums”. Komisija vērtēs nodokļu maksātāja atbilstību Padziļinātās sadarbības programmai. Padziļinātās sadarbības programma ieviesta saskaņā ar likumu „Par

nodokļiem un nodevām”, tās mērķis ir veicināt nodokļu maksātāju un nodokļu administrācijas ciešāku un efektīvāku sadarbību un mazināt administratīvo slogu. **LL**

Par padziļinātās sadarbības programmu

2012. gada 7. jūlijā stājās spēkā MK 26.06.2012. noteikumi Nr. 459 „Noteikumi par Padziļinātās sadarbības programmas darbību”. Noteikumi nosaka:

- kritērijus Padziļinātās sadarbības programmas dalībnieka statusa iegūšanai;
- kārtību, kādā iesniedz un izskata pieteikumu dalībai programmā;
- kārtību, kādā nodokļu maksātāju iekļauj programmā un publicē informāciju par nodokļu maksātāja iekļaušanu Padziļinātās sadarbības programmas dalībnieku reģistrā;
- kritērijus programmas dalībnieka statusa atņemšanai;
- kārtību, kādā tiek sniegts Padziļinātās sadarbības programmas komisijas atzinums.

Noteikumu 2. nodaļa nosaka kritērijus, kādiem ir jāatbilst, lai nodokļu maksātāju varētu iekļaut programmā. Lai nodokļu maksātājs tiktu uzņemts programmā un iegūtu programmas dalībnieka statusu, tam jāatbilst šādiem pamatkritērijiem:

- 1) saimnieciskā darbība tiek veikta ilgāk par pilniem trim pārskata gadiem;

- 2) nav Valsts ieņēmumu dienesta administrēto nodokļu (nodevu) parādu, kuru kopsumma pārsniedz 100 latu;

- 3) nodokļu maksātāja darba ņēmēju mēneša vidējie darba ienākumi pirmajos trijos gada ceturkšņos pēdējo četru gada ceturkšņu periodā līdz pieteikuma iesniegšanai ir lielāki par 100 procentiem no darba ņēmēju vidējiem darba ienākumiem attiecīgajā tautsaimniecības nozarē (atbilstoši NACE 2.red. klasifikācijas divu zīmju līmenim) valstī minētajā periodā un nav mazāki par darba ņēmēju vidējiem darba ienākumiem valstī (pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem);
- 4) nodokļu maksātājs vai tā valdes vai padomes loceklis saistībā ar nodokļu maksātāja darbību nav atzīts par vainīgu noziedzīgā nodarījumā par krāpšanu, kontrabandu, neatļautām darbībām ar muižošanai pakļautām precēm vai citām vērtībām, uzņēmējdarbību bez reģistrēšanas un bez atļaujas (licences), izvairīšanos no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu samaksas;

- 5) nodokļu maksātājam nav ar tiesas nolēmumu pasludināts maksātnespējas process, uzsākts tiesiskās aizsardzības process vai ārpustiesas tiesiskās aizsardzības process;
- 6) pēdējo triju pārskata gadu laikā nodokļu maksātājs nav sodīts par nodokļu normatīvo aktu pārkāpumu, saistībā ar kuru budžetā papildus iemaksājamās summas (piemēram, soda naudas, nodokļu uzrēķini) pārsniedz sešus procentus no nodokļu maksātāja attiecīgā pārskata gada apgrozījuma;
- 7) nodokļu maksātājs vai tā valdes vai padomes loceklis gada laikā pirms pieteikuma iesniegšanas nav sodīts par pārkāpumu, kas attiecas uz nodokļu maksātāja nodokļu saistībām vai par darba tiesisko attiecību vai darba aizsardzību regulējošo normatīvo aktu pārkāpumu, izņemot gadījumu, ja par atsevišķu pārkāpumu ir piemērots brīdinājums vai naudas sods, kas nepārsniedz 250 latu, un gada laikā sodu kopsumma nepārsniedz 750 latu;
- 8) pārskata gadā pirms pieteikuma iesniegšanas nodokļu maksātājs ir veicis saimniecisko darbību, un atbilstoši gada pārskatam par iepriekšējo gadu, par kuru dati pieejami Centrālās statistikas pārvaldes mājaslapā internetā:
 - saistību īpatsvars bilancē nepārsniedz vidējo rādītāju attiecīgajā tautsaimniecības nozarē (atbilstoši NACE 2. red. klasifikācijas divu zīmju līmenim);

- kopējais likviditātes rādītājs nav zemāks par 1;
 - apgrozījuma rentabilitātes rādītājs nav zemāks par vidējo rādītāju attiecīgajā tautsaimniecības nozarē (atbilstoši NACE 2. red. klasifikācijas divu zīmju līmenim);
- 9) gada laikā pirms pieteikuma iesniegšanas nodokļu maksātājs nav veicis darījumu vai darījumus, kuru kopējā summa pārsniedz 1000 latu, ar tādu nodokļu maksātāju, kuram saskaņā ar likumu "Par nodokļiem un nodevām" Valsts ieņēmumu dienests ir apturējis saimniecisko darbību, par ko izdarīts ieraksts Uzņēmumu reģistra attiecīgajā reģistrā vai publicēta informācija Valsts ieņēmumu dienesta mājaslapā internetā, izņemot gadījumu, ja Valsts ieņēmumu dienests ir atļāvis pabeigt darījumu (arī izpildīt maksājumu saistības);
 - 10) nodokļu maksātājs ir ieviesis iekšējo nodokļu risku vadības un kontroles sistēmu.

Noteikumu noslēguma jautājumi nosaka atsevišķus kritērijus pārejas posmam, kamēr noteikumi stājas spēkā pilnībā. **LL**

Sagatavoja LLKC Grāmatvedības un finanšu nodaļas vadītāja **Linda Puriņa**

VID informācija

No 2012. gada 1. jūlija nodokļu maksātāji nodokļu samaksas termiņa pagarinājumu vienā nodokļu un citu budžetā ieskaitāmo maksājumu veidā līdz 2012. gada 31. decembrim varēs saņemt ne vairāk kā četras reizes.

Valsts ieņēmumu dienests (VID) informē, ka saskaņā ar 2011. gada 13. oktobrī pieņemtajiem grozījumiem likuma "Par nodokļiem un nodevām" 24. pantā no 2012. gada 1. jūlija VID ir tiesīgs piešķirt nodokļu maksātājiem nodokļu samaksas termiņa pagarinājumu vienā nodokļu un citu budžetā ieskaitāmo maksājumu veidā četras reizes kalendārā gada laikā. Lai saņemtu nodokļu samaksas termiņa pagarinājumu, iesniegums jāiesniedz VID ne vēlāk kā mēnesi pēc maksājuma termiņa iestāšanās.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 3. jūlija sēdes protokollēmumu par Finanšu ministrijas sagatavoto informatīvo ziņojumu "Par likuma "Par nodokļiem un nodevām" 24. panta 9¹. daļas piemērošanu" VID likuma "Par nodokļiem un nodevām" 24. panta 9¹. daļa jāpiemēro tādējādi, ka periodā no 2012. gada 1. jūlija līdz 2012. gada 31. decembrim VID ir tiesības piešķirt nodokļu samaksas termiņa pagarinājumu katra nodokļa nomaksai līdz 4 reizēm.

Tādējādi no 2012. gada 1. jūlija līdz 2012. gada 31. decembrim VID, izskatot nodokļu maksātāju iesniegumus par nodokļu samaksas termiņa pagarinājuma piešķiršanu, katrā nodokļu un citu budžetā ieskaitāmo maksājumu veidā var piešķirt četras termiņa pagarinājumu. Sākot ar 2013. gadu, minētais ierobežojums attiecībā uz piešķiramo termiņa pagarinājumu skaitu tiks piemērots

par kalendāro gadu, t.i. no 1. janvāra līdz 31. decembrim.

VID vērs uzmanību, ka nodokļu samaksas termiņa pagarinājumu skaitu vienā maksājumu veidā kalendārā gada laikā no gada sākuma katram nodokļu un citu budžetā ieskaitāmo maksājumu veidam skaita atsevišķi. Piemēram, pievienotās vērtības nodokļa samaksas termiņa pagarinājums un uzņēmuma ienākuma nodokļa samaksas termiņa pagarinājums vienam un tam pašam uzņēmumam tiek skaitīti katrs atsevišķi, sākot no attiecīgā gada 1. janvāra līdz 31. decembrim (izņemot 2012. gadu, kad sāk skaitīt no 2012. gada 1. jūlija līdz 2012. gada 31. decembrim), un samaksas termiņa pagarinājumu katrā nodokļu un citu budžetā ieskaitāmo maksājumu veidā ir iespējams saņemt četras reizes kalendārā gada laikā katrā no tiem atsevišķi.

Jāņem vērā, ka ierobežotajā samaksas termiņa pagarinājumu skaitā (četri pagarinājumi kalendārā gada laikā katrā nodokļu un citu budžetā ieskaitāmo maksājumu veidā) neietilpst atkārtota maksājuma termiņa pagarināšana gadījumā, kad iepriekšējā pagarinājuma laikā ir samaksāti ne mazāk kā 80% no piešķirtā termiņa pagarinājuma summas. Piemēram, ja kalendāra gada ietvaros uzņēmumam ir piešķirts pievienotās vērtības nodokļa samaksas termiņa pagarinājums, no kura ir samaksāti ne mazāk kā 80% no kopējās summas, un uzņēmums lūdz pagarināt šis pievienotās vērtības nodokļa summas samaksas termiņu vēl līdz sešiem mēnešiem, tad

atkārtotā konkrētā pievienotās vērtības nodokļa maksājuma pagarināšana netiek ietverta ierobežotajā termiņa pagarinājumu skaitā.

Tāpat ierobežotajā samaksas termiņa pagarinājumu skaitā neietilpst nodokļu samaksas termiņa pagarinājums, ko VID piešķir saskaņā ar likuma "Par nodokļiem un nodevām" 24. panta pirmās daļas 3. punktu nodokļu administrācijas veiktās kontroles (pārbaudes, revīzijas) rezultātā aprēķinātajiem nodokļu maksājumiem, nokavējuma naudai un soda naudai.

Izskatot nodokļu maksātāja motivētu iesniegumu, VID izvērtē nodokļu maksātāja faktisko finansiālo stāvokli, kā arī ņem vērā šādus faktorus:

- vai nodokļu maksātājs ievēro konkrēto nodokli regulējošajos normatīvajos aktos noteiktos nodokļu kārtējo maksājumu samaksas termiņus;
- vai nodokļu maksātājam agrāk ir ticis piešķirts nodokļu maksājumu pagarinājuma termiņš, un vai nodokļu maksātājs ir ievērojis lēmumā par samaksas termiņa pagarinājuma piešķiršanu noteiktos termiņus;
- vai nodokļu maksātājs ievēro nodokļu jomu regulējošajos normatīvajos aktos noteiktos nodokļu un informatīvo deklarāciju iesniegšanas termiņus;

- vai nodokļu maksātājs sadarbojas ar nodokļu administrāciju;
- vai pēdējās nodokļu revīzijas (audita) laikā nodokļu maksātājam nav konstatēti pārkāpumi.
- Atkārtotās pagarināšanas gadījumā vērtē, vai iepriekšējā pagarinājuma laikā ir samaksāti ne mazāk par 80% no pagarinājuma summas un nodokļu maksātāja sniegtos pierādījumus par to, ka atkārtotā samaksas termiņa pagarināšana līdz šiem mēnešiem stabilizēs nodokļu maksātāja finansiālo stāvokli.

Plašāka informācija par iespējām saņemt nodokļu samaksas termiņa pagarinājumu pieejama VID mājaslapā www.vid.gov.lv sadaļā *Nodokļi / Nodokļi, nodevas un citi obligātie maksājumi / Tiesību akti*. Jautājumu vai neskaidrību gadījumā nodokļu maksātāji ir aicināti zvanīt uz VID Informatīvo tālruni 1898, izvēloties pirmo tēmu "Nodokļi, Elektroniskās deklarēšanas sistēma", konsultēties klātienē ikvienā VID klientu apkalpošanas centrā vai arī uzdot savu jautājumu rakstiski VID mājaslapā www.vid.gov.lv sadaļā *Kontakti / Uzdot jautājumu VID, atsauksmes*. **LL**

VID Sabiedrisko attiecību daļas informācija

LAUKU ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA

Pieteikšanās bioloģiski vērtīgo zālāju noteikšanai

Zemkopības ministrija izsludina pieteikšanos zālāju apsekošanai, ar mērķi noteikt jaunus bioloģiski vērtīgus zālājus, par kuriem potenciāli varētu saņemt atbalstu Latvijas Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam pasākuma „Agrovīdēs maksājumi” apakšpasākumā „Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālājos”.

Par bioloģiski vērtīgiem zālājiem (BVZ) sauc zālājus (gan pļavas, gan ganības), kuri veidojušies sen neartās platībās (vismaz 20 gadus), kas ir neielaboti, nemēslojami un daudzus gadus gaitā cilvēka apsaimniekošanai uzturēti, tādējādi izveidojušies par sarežģītām ekosistēmām ar lielu bioloģisko daudzveidību. Pazīt bioloģiski vērtīgu zālāju var pēc lielā augu sugu skaita, kā arī pēc zālāja sastopamām augu un putnu sugām. Dabiskos zālājos parasti nav izteikti dominējošu sugu. Tajos ir liela sugu dažādība, tai skaitā daudz dažādu graudzāļu sugu. Raksturīga ir labi izveidota velēna, ko veido galvenokārt blīvs graudzāļu sakņu pinums. Turpretī kultivētos zālājos izteikti dominē 1-3 sugas (sētās graudzāles), citu sugu daudzums ir niecīgs, kā arī velēna ir skraja un nesaslēgta. Latvijā par bioloģiski vērtīgo zālāju indikatorsugām speciālisti atzinuši 55 augu sugas (piemēram, saulpurene, gaiļbiksīte, dzegužpīrkstīte, mazais māršsilis, purva dedestīna, smaržīgā naktsvijole, zilganais grīslis). Taču par zālāja vērtību var spriest ne tikai pēc augiem – daudzas pļavas un ganības ir bioloģiski vērtīgas, jo ir nozīmīgas putnu ligzdošanas (griezes, ķikuti) vietas.

Ar bioloģiski vērtīgiem zālājiem raksturīgajām sugām var iepazīties arī noteicējā: http://www.ldf.lv/upload_file/29124/DAP-Iepazisim_Plavas-DEMO.pdf

Ja Jums šķiet, ka Jūsu īpašumā varētu būt šāds bioloģiski vērtīgs zālājs, sūtiet pieteikuma anketu uz

Zemkopības ministriju (kā pieteikuma anketu varat izmantot šī izdevuma 5. lpp. publicēto).

Apsekojumu Zemkopības ministrijas uzdevumā 2013. gada vasaras sezonā veiks Dabas aizsardzības pārvalde. Apsekojuma rezultāti tiks apkopoti un publicēti Zemkopības ministrijas mājas lapā ne ātrāk kā pēc 2013. gada 1. novembra. Informāciju par lauku bloku kartēs iezīmētajiem bioloģiski vērtīgajiem zālājiem varēs iegūt no 2014. gada 2. aprīļa Lauku atbalsta dienesta Reģionālajās lauksaimniecības pārvaldēs vai elektroniskajā pieteikšanās sistēmā (EPS).

Pieteikšanās kārtība:

- Pieteikumus pieņems līdz 2013. gada 1. maijam (pasta zīmogs).
- Jāaizpilda pieteikuma anketa, kuru var saņemt Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra rajonu filiālēs vai pie pagastu lauku konsultantiem vai Lauku atbalsta dienestā vai Dabas aizsardzības pārvaldē. To iespējams iegūt arī Zemkopības ministrijas mājas lapā www.zm.gov.lv sadaļā Lauku attīstība/Jaunu bioloģiski vērtīgo zālāju noteikšana.
- Aizpildītai pieteikuma anketai jāpievieno Lauku atbalsta dienesta izsniegtās lauku bloku kartes kopija vai zemes robežu plāna kopija ar atzīmētu apsekojamo platību.
- Pieteikums jānosūta uz Zemkopības ministriju ar atzīmi „BVZ noteikšana” (Republikas laukums 2, Rīga, LV – 1981). **LL**

ZM informācija

LR Zemkopības ministrija
 Republikas laukums 2 (1713. kab.)
 Rīga, LV-1081

Pieteikums zālāju apsekošanai atbilstības bioloģiski vērtīgam zālājam noteikšanai

Lūdzu, aizpildīt sekojošu informāciju par apsekojamo zālāju.

Uzmanību! Par katru apsekojamo saimniecību aizpildīt atsevišķu pieteikumu:

Pieteicēja vārds un uzvārds:

Zālāja atrašanās vieta
(novads, pagasts):

Saimniecības nosaukums:

Īss ceļa apraksts, kā piekļūt
apsekojamajam zālājam:

Pieteicēja dzīvesvietas
pasta adrese:

Kontakttālruna Nr.
(ja iespējams, e-pasta adrese):

Īpašuma kadastra Nr.:

Lauku bloku Nr.
(kuros atrodas apsekojamie
zālāji, ja ir lauku bloku karte un ja pla-
tība atrodas lauku blokā) un un aptu-
venā platība** (ha):

(Sarakstu ar lauku blokiem, ja
nepieciešams, varat turpināt pēc
šīs pašas shēmas lpp. otrā pusē)

	ha
	ha
	ha
	ha
	ha

! Pieteikumam pievienot:

Lauku bloku karšu vai zemes robežu plāna kopijas (jābūt skaidrām un salasāmām, ar malās norādītajām ģeogrāfiskajām koordinātēm). Zālājus, kurus vēlaties pieteikt apsekošanai, norādīt lauku bloku kartes vai zemes robežu plāna kopijā, tos apvelkot ar košu krāsu. Lūdzu, kartes vai plāna kopijā ar bultu norādīt labāko iespējamo piebraukšanas virzienu!*

_____ datums

_____ paraksts

_____ atšifrējums

* Lūdzu, ņemt vērā, ka zālājs var tikt apsekots arī bez pieteicēja klātbūtnes. Ar šo Jūs piekrītat zālāju apsekošanai un ekspertu apmeklējumam savā pieteiktajā zemes īpašumā.

Šajā lapaspusē lūdzam sniegt papildus informāciju par apsekošanai pieteikto(-tajiem) zālāju(-jiem):

Ja Jums prasītā informācija nav zināma, atbilstošajās ailītēs ierakstiet – "nav zināms"

Ziņas par apsaimniekošanu

(ja zālāji ir vairāki, lūdzu numurēt pēc iesniegtās kartes)

Pēdējo 10-15 gadu laikā veiktā zālāja(-u) apsaimniekošana (pļaušana, ganišana, aršana, graudzāļu piesēšana, mēslošana, meliorācijas ierīkošana u.c.):		
Līdz 1991. gadam veiktā apsaimniekošana (ievilkt krustiņus pie attiecīgās darbības):	☐ kultivēts ☐ meliorēts	☐ ganīts ☐ pļauts
Aptuveni kad zālājs(-i) pēdējo reizi ir ticis(-kuši) uzarts(-i):	☐ nekad _____ . gadā	

Papildinformācija (aizpildīt pēc izvēles):

Ziņas par augu, putnu sugām vai cita informācija (reljefa apstākļi, augsnes mitrums u.c.):

LL

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZNĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2012. GADA AUGUSTĀ

	Terminš	Jūlijs							Augusts					Septembris		
		1	5	15	16	20	25	31	1	5	10	15	20	25	31	1
Platību maksājumi	Laika periods (īdz 15. augustam), kad atbilstam pieteiktos zālājus nogana un applauj vai vismaz vienu reizi nopļauj, zāli novāc vai sasmalcina un izkliež, ja vēlas saņemt VPM vai Bioloģiskās lauksaimniecības attīstības atbalstu Pēdējais datums, kad zālāju platībām, kuras neizņemto kultūraugu audzēšanai, vai kurās ir augļu dārzeņi vai ilggaudīgie stādījumi, ir jābūt applautām Pēdējais datums, kad LDC datu bāzē jābūt noreģistrētiem dzīvniekiem (tai skaitā bišu saimēm) par stāvokli, kāds ir kārtējā gada 1. jūlijā (šie dati tiks izmantoti, lai noteiktu minimālo lauksaimniecības dzīvnieku blīvumu MLA un BLA atbalsta nosacījuma izpildīšanai)															
Papildu valsts tiesībie maksājumi (PVTM)	Iesniegums PVTM par zīdītājgovīm Iesniegums PVTM par aitu mātēm Iesniegums PVTM par zālāju un linu sēklām Iesniegums īpašajam atbilstam lopbarības augu sēklu un sēklas kantupeļu kvalitātes uzlabošanai															
Šķiedras linu pirmapstrādes atbalsts	Šķiedras linu un kaneņu pirmapstrādes atbalsta iesniegums															
Kreditu fonds	Kreditu fonds (Atbalsts izņēmumu radīšanai un attīstībai)															
Lauku attīstības programmas	Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana * Par pārraudzības ganāmpulkā esošu specializēto gaļas šķirņu tiršķirnes vaišas kazu māti ** Par pārraudzības ganāmpulkā esošu specializēto gaļas šķirņu vismaz pirmās pakāpes krustojuma vaišas kazu māti **															
Kazkopība	Atbalsts par vaišai ataudzējamām piena šķirņu kazām ** Atbalsts augstvērtīgu šķirnes ažu ģenētiskās kvalitātes noteikšanai **															
Netradicionālās nozares	Atbalsts ģenētiskās kvalitātes un produktivitātes novērtēšanai briežkopībā, zverkopībā, truškopībā, strauskopībā un biškopībā **															
Riska samazināšana	Atbalsts apdrošināšanas polišu iegādes izdevumu segšanai															
Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)	PVN mēneša (1. pusgada un 2. ceturksņa) deklarācija un maksāšanas termiņš															
Mikrouzņēmumu nodoklis	Mikrouzņēmumu nodokļa pārskats															
Darījumu kvītis	Atskaite par darījumu kvīšu izlietojumu															
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	Atskaites iesniegšanas termiņš un nodokļa maksāšanas termiņš - PAŠNODARBINĀTĀJIEM															
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	Deklarācija par ienākumu no kapitāla (par mēnesi) - ja ienākums no kapitāla pieauguma iepriekšējā mēnesī pārsniedzis 500 latu															
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	Deklarācija par ienākumu no kapitāla (par ceturksni) - ja ienākums no kapitāla pieauguma mēnesī no 100.01 - 500 latiem															
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	Ziņas par darba ņēmējiem - par darbiniekiem, kuriem iepriekšējā mēnesī piesūķirts vai beidzies atvaļinājums bez darba algas seglabāšanas***															

* Par projektu pieņemšanas nolīgumu tiks ziņots laikrakstā "Latvijas Vēstnesis"

** Lai saņemtu atbalstu, tāmes par plānotajiem pasākumiem iesniedz šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijas, lai vēlāk slēgtu līgumus ar lauksaimniekiem

*** Ziņas par darba ņēmējiem, kuri uzsāk darbu, iesniedz ne vēlāk kā vienu dienu, pirms persona uzsāk darbu. Ziņas par darba ņēmējiem, kuriem mainījies vai zaudēts darba ņēmēja statuss, iesniedz triju darbdienu laikā pēc statusa maiņas vai zaudēšanas.

Terminš, kura laikā var iesniegt pieteikumu, iesniegumu vai atskaiti.

Iesniegumu un atskaišu apkopšanas datums vai iesniegšanas beigu datums.

KOPĒJĀ LAUKSAIMIECĪBAS POLITIKA

Noslēgusies parakstu vākšanas kampaņa par godīgiem tiešmaksājumiem

Paldies visiem, kas aktīvi iesaistījās parakstu vākšanas kampaņā, gan vācot parakstus, gan parakstoties arī pašiem, tādējādi atbalstot Baltijas lauksaimniekus kopējā cīņā par tiešmaksājumu līmeņa izlīdzināšanu starp ES dalībvalstīm. Maksājumu izlīdzināšana ir nepieciešama, lai palielinātu Baltijas lauksaimnieku konkurētspēju vienotajā tirgū, iedzīvotāji varētu iegādāties savā valstī ražotu pārtiku par zemākām cenām, lauksaimnieki varētu maksāt lielāku atalgojumu saimniecībā nodarbinātajiem strādniekiem un cilvēkiem nevajadzētu braukt prom no Latvijas, lai strādātu citu ES valstu saimniecībās par laukstrādniekiem.

Laikā līdz 27. jūnijam kopā visās Baltijas valstīs savāks ap 63 500 parakstu, no tiem Latvijā – 18 710 paraksti. Visvairāk (ap 10 000) parakstu savāks tieši LLKC reģionālajos birojos, pateicoties LLKC darbinieku aktivitātei arī visos novados. Savukārt Igaunijā vairums parakstu savāks, divu nedēļu garumā veicot kampaņu pārtikas veikalos, kas ir izrādījušies visefektīvākais parakstu vākšanas veids. 28. jūnijā Baltijas valstu lauksaimnieku organizāciju pārstāvji (pa vienam no katras valsts) tikās ar Eiropas Parlamenta (EP) prezidentu Martinu Šulcu (*Martin Schulz*), nodeva viņam Petīciju un parakstu lapas, kā arī skaidroja situāciju par to, ka šāda diskriminējoša attieksme pret Baltijas valstu lauksaimniekiem tikai samazinātu cilvēku uzticību Kopējai lauksaimniecības politikai (KLP) un ES kopumā.

Savukārt Prezidents uzsvēra, ka vispirms ir jāatrisina Baltijas valstu lauksaimnieku jautājums par tiešmaksājumiem un tikai tad varēs apstiprināt kopējo ES budžetu nākamajam plānošanas periodam – 2014.–2010. gadam. Prezidents nesolīja uzreiz tiešmaksājuma līmeņa palielināšanu līdz 100%, bet apstiprināja, ka gan Komisijas piedāvājums, gan EP deputāta Luisa Kapoulas Santoša (*Luis Manuel Capoulas Santos*) ziņojums par Tiešmaksājumu regulas priekšlikumu ir netaisni pret Baltijas valstu lauksaimniekiem, un šī netaisnība ir jānovērš.

☑Lauksaimnieki tiekas ar ES žurnālistiem

Briselē 28. jūnija diskusijā par KLP un tiešmaksājumiem Baltijas valstīs piedalījās vairāki žurnālisti, kas raksta tādiem izdevumiem kā *Agra Facts*, *Agra Europa*, *Wall Street Journal*, un žurnālisti no *BNS*, *Diena*, kā arī *Latvijas* un *Igaunijas radio*.

Tikšanās bija organizēta VLT aktivitātes „Nozares ekspertu ziņojumi” ietvaros, un Latvijas lauksaimnieku viedokli puda VLT algotie eksperti Maira Dzelzkalēja (ZSA), Ginta Jakobsone un Armands Krauze (LOSP). No LLKA piedalījās Uldis Krievārs.

Latvijas lauksaimnieki kopā ar EP deputāti Sandru Kalnieti sniedza pamatojumu, kāpēc Baltijas valstu lauksaimnieki nav apmierināti ar EK piedāvāto regulu priekšlikumu. Kalniete uzsvēra, ka viņa kā EP deputāte turpinās darbu un stingri pastāvēs uz pozīciju, ka Baltijas valstīm

ir jāsaņem 80% no tiešmaksājumu vidējā līmeņa ES dalībvalstīs un nosacījumam ir jāstājas spēkā no 2014. gada, bez vēl viena pārejas perioda. Tāpat deputāte uzsvēra, ka ir svarīgi noteikt šī līmeņa griestus 120 % apmērā. Lauksaimnieki skaidroja ražošanas situāciju Latvijā, stāstot, ka izmaksas ir līdzīgas kā citās ES dalībvalstīs, dažas pat augstākas mazā tirgus dēļ (veterinārie medikamenti, minerālmēsli, augu aizsardzības līdzekļi utt.). Vienīgā pozīcija, kur Latvijai ir zemākas izmaksas, ir darbaspēka atalgojums. Tas vistiešākajā veidā ietekmē iedzīvotāju aizplūšanu no laukiem uz pilsētām vai pat citām ES valstīm. Šāda ES Austrumu robežas iztukšošanās var negatīvi ietekmēt visas ES drošību.

Svarīgs jautājums Baltijas valstīs ir lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LIZ) samazināšanās. Divdesmit gadu laikā, kopš Baltijas valstis ieguva neatkarību, LIZ platība ir samazinājusies par 26,6% (Latvijā – 28,9%, Igaunijā – 30,1%, Lietuvā – 23,6%), kamēr citās jaunajās dalībvalstīs kopumā tikai -10,3% (ES-12). Liela daļa šo platību ir izmantojamas lauksaimnieciskās produkcijas ražošanai, kas ir būtisks resurss pie kopumā tik aktuālā jautājuma par pārtikas nodrošinājumu. Šis fakts ir par pamatojumu tam, ka Latvija iestājas pret EK piedāvājumu vēl 7% no platības atstāt neapstrādātus.

☑Baltijas valstu lauksaimnieki rīko protesta akciju

28. jūnija pēcpusdienā Briselē pie Eiropas Padomes ēkas Baltijas valstu lauksaimnieki pulcējās miermīlīgā protesta akcijā, lai gan ES institūciju pārstāvjiem, gan Briseles iedzīvotājiem paustu savu viedokli par KLP reformu, kas pēc pašreizējā Eiropas Komisijas priekšlikuma ir diskriminējoša pret Baltijas valstu lauksaimniekiem. Kopā pulcējās ap 50 lauksaimniekiem, tai skaitā 20 no Latvijas. **LL**

Sagatavoja LLKC ES Lauksaimniecības un lauku attīstības lietu biroja vadītāja **Nora Lapīņa**

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

SIA Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

Par aktualitātēm COPA/COGECA darba grupās

Lai sekotu līdzi nozaru aktualitātēm ES mērogā un paustu Latvijas viedokli par KLP nākamā plānošanas perioda izstrādātajām regulām, dažādu nozaru eksperti regulāri piedalās COPA/COGECA* un EK rīkotajās darba grupās un semināros Briselē.

Dzīvnieku labturība

COPA/COGECA ir izveidojusi darba grupu 9 cilvēku sastāvā, kas turpmāk diskutēs par dzīvnieku labturības jautājumiem KLP kontekstā. Pirmajā šīs darba grupas sanāsmē maija beigās piedalījās Maija Pontāga.

Kopsavilkums par sanāsmē iegūto informāciju

- Mērķi vienkāršotai likumdošanai par dzīvnieku labturību:
 - veicināt vienotu izpratni par dzīvnieku labturību visām ES dalībvalstīm un trešajām valstīm;
 - ES ekvivalentu standartu par dzīvnieku labklājību atzīšanu trešajām valstīm;
 - labāku esošo dzīvnieku labturības tiesību aktu īstenošanu;
 - sniegt lielāku elastību privātiem uzņēmējiem un ļaut saimniecībās veikt pašnovērtējumu ar iespēju uzlabot riska faktorus attiecībā uz dzīvnieku labturību un palielināt ražīgumu;
 - izveidot pievienoto vērtību privātiem operatoriem, laižot tirgū augstas kvalitātes produktu, kas ražots, izmantojot metodes, kas atbilst dzīvnieku labturības prasībām.
- Galvenie temati jaunajā, vienkāršotajā pamatlikumā par dzīvnieku labturību:
- vispārēju labturības principu un definīciju, kas atspoguļotu labas barības, laba mājokļa, labas veselības un atbilstošas uzvedības pamatus, izveidošana;
 - analīze riska faktoriem un tiesību aktu izstrādei, kas nav likumdošanas instrumenti (piemēram, vadlīnijas);
 - pārtikas nozares uzņēmēju (piemēram, lauksaimnieku) pienākumi attiecībā uz dzīvnieku labturību;
 - dzīvnieku labturības ilgtspējības kritēriji (piemēram, vide, sociālā, ekonomiskā);
 - komunikācijas plāni par dzīvnieku labturību (piemēram, sabiedrības, privātā sektora, u.c.);
 - dzīvnieku turētāju kompetence.

Politikas koordinācijas komiteja

Nora Lapiņa un Ginta Jakobsone 5. jūnijā piedalījās COPA/COGECA Politikas koordinācijas komitejas (POCC) sanāsmē. EK Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta (EK DG Agri) pārstāvis *Leonard Mizzi* informēja par sagatavoto dokumentu, kas tiks prezentēts starptautiskajā konferencē Rio+20 (Apvienoto Nāciju konference par ilgtspējīgu lauksaimniecību), kas notiks Brazīlijā no 20. līdz 22. jūnijam. Eiropas valstu institūciju un lauksaimnieku pārstāvji tiksies ar Kanādas, Brazīlijas, Argentīnas un citu valstu pārstāvjiem, lai pārrunātu jautājumus par ilgtspējīgu lauksaimniecību, kā arī zaļo izaugsmi (*greengrowth*), ko katra valsts uztver citādāk. Brazīlijai ir svarīgi standarti, un tā lieto ļoti agresīvu tirdzniecības

politiku. Savukārt COPA/COGECA deklarācijā ir uzsvars uz zaļo izaugsmi kā vienu no faktoriem, kas nodrošinātu ilgtspējīgu un daudzfunkcionālu lauksaimniecību un mežsaimniecību un apmierinātu aizvien pieaugošo pieprasījumu pēc pārtikas produktiem. Ilgtspējīga attīstība ir balstīta uz trīs pilāriem: vidi (ES lauksaimniecības produkti atbilst augstākajiem standartiem attiecībā uz pārtikas drošību, vides aizsardzību un dzīvnieku labturību), ekonomiku (tiek nodrošināta lielāka tirgus stabilitāte, vidējas cenas lauksaimniekiem un patērētājiem) un sabiedrību (nodrošināta nodarbinātība un apdzīvotas lauku teritorijas).

COPA/COGECA ir izstrādājusi papildinājumus visiem četriem EK regulu priekšlikumiem, kas tika paziņoti pagājušā gada 12. oktobrī. Latvijas lauksaimnieki ir snieguši savus komentārus un papildinājumus par diviem dokumentiem – attiecībā uz tiešmaksājumiem un lauku attīstību. Kopējais COPA/COGECA viedoklis ir tāds, ka zaļošanas (*greening*) pasākumiem ir jābūt zem II Pīlāra kā Agrovīdes pasākumiem nevis zem I Pīlāra, kur tie būtu saistīti ar atbalsta lieluma samazināšanu prasību neievērošanas gadījumā. Vācijas lauksaimnieki ļoti skaidri izteica savu pozīciju, ka administratīvajam slogam palielinoties par 50%, bet atbalsta apjomam – tikai par 20%, lauksaimnieki nešaubīgi atteiktos no atbalsta palielinājuma, lai tikai vēl vairāk nepalielinātos formalitātes.

Savukārt ES daudzgadējā finanšu plāna ietvaros ir būtiski, cik tiek saņemts atpakaļ budžetā realizētās produkcijas veidā pret noteiktām subsīdiju izmaksām lauksaimniekiem.

Bioloģiskā lauksaimniecība

11.–12. jūnijā notika COPA/COGECA un EK rīkotā Bioloģiskās lauksaimniecības darba grupas sanāksme, kurā piedalījās Dace Kalniņa.

Eksperte atzina, ka Latvijai jāturpina darbs pie jaunajiem KLP nosacījumiem un nozares stratēģijas jautājumiem. Bioloģiskajos maksājumos būtu jāiekļauj vides aspekts kā sabiedriskais labums. Jāstrādā pie atbalsta intensitātes nosacījumu palielināšanas pasākumos bioloģiskajā lauksaimniecībā, pie ģenētisko modificēto organismu (GMO) un bioloģiskās lauksaimniecības līdzaspastāvēšanas jautājumiem.

Ieteicams valstī virzīt ieviešanai shēmu „Manas saimniecības produkts”, lai veicinātu mazo un vidējo saimniecību ekonomisko stabilitāti, un atkārtoti īstenot programmu bioloģiskās lauksaimniecības produktu veicināšanai.

KLP vienkāršošana

14. jūnijā Ginta Jakobsone piedalījās EK darba grupā par KLP vienkāršošanu un secināja, ka būtu

lietderīgi turpmāk arī Latvijas lauksaimnieku organizāciju pārstāvjiem un COPA/COGECA ekspertiem pamazām identificēt un atzīmēt (pierakstīt) savā nozarē esošās (iespējams, arī nākotnes politikas radītās) problēmas, kas rada administratīvo slogu vai ir pārāk sarežģītas. Šāda informācija varētu būt noderīga nākamā šāda veida sanāksmē, jo lielākā problēma ir tā, ka, iespējams, lauksaimniekiem kādas prasības rada slogu un šķiet nelogiškas, tomēr, ja tās neapkopu, tās tiek aizmirstas, līdz ar tām saskaras nākamajā reizē.

Septembrī plānota tikšanās, kurā lauksaimniekus uzaicinās piedalīties diskusijās par zaļo komponenti/vienkāršošanu, ko organizēs Maksājumu aģentūru un koordinējošo iestāžu direktoru mācību tīkla ietvaros (*Learning Network of Directors of Paying Agencies and Coordinating Bodies*).

COPA/COGECA Prezidija sanāksme

21.–22. jūnijā notika COPA/COGECA Prezidija sanāksme, kurā šoreiz piedalījās Agita Hauka. Tika skatīti KLP reformas dokumenti par lauku attīstību un zaļo komponenti. Tika balsots par COPA/COGECA priekšlikumu par pārtikas ķēdēm, taču tas netika apstiprināts esošajā variantā.

Komunikāciju seminārs

25. jūnijā notika COPA/COGECA rīkotais komunikāciju seminārs, kurā no Latvijas piedalījās Nora Lapiņa un Indra Cimermane. ES institūciju komunikāciju un preses pārstāvji sniedza ieskatu par to, kādā veidā ar sabiedrību tiek runāts par KLP un sniegta jaunākā informācija par likumdošanas aktiem. Savukārt lauksaimnieku organizāciju pārstāvji iepazīstināja klātesošos ar savas organizācijas komunikācijas metodēm. Visām organizācijām ir sava avīze, komunikācija notiek semināros, dažādās kampaņās, TV, radio, kā arī sociālajos tīmekļos. Lielajām organizācijām ir savi komunikāciju cilvēki, pat veselās nodaļas, kas strādā pie lauksaimniecības un KLP popularizēšanas savā valstī. Dānijā ir uzsākts finansiālā ziņā apjomīgs, pašu lauksaimnieku finansēts trīs gadu projekts par

lauksaimniecības popularizēšanu. Eksperte uzsvēra, ka mediju uzmanību piesaista labi stāsti par lauksaimniecību, veselīgiem produktiem, labiem saimniekošanas rezultātiem, kā arī palīdz labi kontakti mediju vidē. Savukārt Somijas lauksaimnieku un meža īpašnieku centrālās savienības (MTK) komunikāciju direktors atzīmēja, ka viņiem nav īpaša preses pārstāvja, jo žurnālisti vēlas intervēt ekspertus, speciālistus, tāpēc ir labi, ja organizācijas vadība ir pilnvarojusi runāt, ir brīvība komunicēt ar medijiem. Organizācija ir izstrādājusi komunikācijas stratēģiju 2011.–2013. gadam.

Šoreiz seminārā ar prezentāciju nepiedalījās neviens pārstāvis no jaunajām ES dalībvalstīm, bet COPA/COGECA preses pārstāvis uzaicināja nākamajā seminārā Latviju sniegt prezentāciju par komunikācijas instrumentiem un stratēģiju.

Uzziņai: iepriekšējais šāda veida seminārs notika 2011. gada septembrī, kurā par savas organizācijas komunikācijas instrumentiem un stratēģiju stāstīja Ilona Kuzmiča (Zemnieku saeima). Latvija bija vienīgā no jaunajām ES dalībvalstīm, kas sniedza prezentāciju par komunikāciju.

Plašāk ar COPA/COGECA darba grupu ekspertu aktivitātēm iespējams iepazīties Valsts Lauku tīkla mājaslapā http://www.laukutikls.lv/copa_cogeca.

** Uzziņai. COPA ir Eiropas līmeņa profesionālo lauksaimnieku organizāciju komiteja, kas pārstāv lauksaimniekus ES un starptautiskās institūcijās. Tā ir dibināta 1958. gadā. COGECA ir Eiropas līmeņa lauksaimniecības kooperācijas komiteja, kas pārstāv kooperatīvu intereses ES un starptautiskās institūcijās. Tā ir dibināta 1959. gadā. Kopš 1962. gada COPA un COGECA apvienoja birojus un kopīgi pārstāv Eiropas lauksaimnieku un kooperatīvu intereses. LL*

Sagatavots LLKC ES Lauksaimniecības un lauku attīstības lietu birojā

AUGKOPIĀ

Pienācis zemeņu stādīšanas laiks

Latvijā nav daudz tādu dārzu, lai arī cik nelieli tie būtu, kuros neaudzētu zemenes. Gandrīz katrā piemājas pleķītī savas ģimenes vajadzībām un priekam augs arī zemenes nelielā dobītē ar pāris desmitiem stādu vai vairāku simtu kvadrātmetru platībā. Šie mazie zemes pleķīši kopā veido krietni vairāk nekā pusi no kopējām zemeņu platībām Latvijā.

Aptuveni 500 ha apsaimnieko zemnieki, kuriem ir vairāki hektāri zemeņu stādījumu.

Kopējā zemeņu aizņemtā platība Latvijā ir ap 1 000 ha. Pēc statistikas datiem, 2010. gadā zemenes aizņēma 467 ha, un ir vērojama tendence zemeņu platībai pieaugt. Zemenes aizņem 23% no ogulāju kopējās platības. Oficiāli reģistrētā kopražā 2010. gadā bija 607 tonnas, bet reālā, pateicoties mazajiem zemeņu audzētājiem ir aptuveni divas reizes lielāka.

Ražība

Zemenes audzējot pēc tradicionālām metodēm, ievāc labi ja ap 5 tonnām ogu no hektāra. Nedaudzās saimniecībās, kas zemenes audzē intensīvi, vāc 10 un vairāk tonnu no hektāra, līdzīgi kā Skandināvijas valstīs, bet Nīderlandes līmeni, kur sezonā novāc 25–30 tonnas ogu no hektāra, mēs pagaidām dabas apstākļu dēļ nevaram sasniegt.

Nodrošinot optimālu stādījuma biežību un ideālus audzēšanas apstākļus, var pretendēt uz milzīgām ražām – pēc *fruittechcentre.eu* aplēsēm, pat 60 t/ha. Ja raža ir 500 g no cera, pārrēķinot iegūst 40–60 t/ha, piemēram, šķirnei 'Elsanta'. Ja raža ir 200–300 g no cera, tas veido 16–36 t/ha, piemēram, šķirnēm 'Lambada' un 'Darselect'.

☑ Stādījuma ilgmūžība

Vēl pavisam nesen zemes audzēja kā piecgadīgu kultūraugu. Augustā tās stādīja, pirmajā ražas gadā novāca nelielu ogu ražu, bet uz normāla lieluma ražu cerēja otrajā audzēšanas gadā. Mūsdienās audzētājam ir jādome par intensīvākām tehnoloģijām un jābūt skaidram, vai zemes audzēs kā viengadīgu, divgadīgu, trīsgadīgu vai četrgadīgu kultūraugu. Kā viengadīgu kultūraugu zemes izmanto, audzējot siltumnīcās vai tuneļos, kur agri pavasarī stāda iepriekšējā vasarā sagatavotos stādus. Nereti izmanto kasetēs vai podiņos audzētos, kā arī A+jeb sasaldētos (frigo) stādus.

Zemes uz lauka audzē visbiežāk kā četrgadīgu kultūraugu. Ir diskutējams jautājums par tādas audzēšanas sistēmas izmantošanu, kad platību kopj pirmos divus vai trīs gadus un pēc tam vienu gadu nedara neko, tikai novāc ražu un lauku uzar. Daudz kas atkarīgs no stādījuma ierīkošanas gada klimatiskajiem apstākļiem, no stādu kondīcijas un citiem nosacījumiem. Ja stādījumu pagūst ierīkot jūlija beigās vai augusta pirmajās dienās, tad ir iespēja pirmajā ražas gadā iegūt vislielāko ražu; katrā nākamajā gadā ražība samazināsies, bet kopšanas apjomi būs tādi paši, tāpēc vajadzētu izvērtēt iespējas otrajā vai trešajā gadā pēc ražas novākšanas lauku izmantot citām vajadzībām.

☑ Stādījuma ierīkošanas laiks

Zemes var stādīt visā aktīvās veģetācijas periodā no aprīļa līdz septembrim, ņemot vērā katra konkrētā gada klimatiskos apstākļus. Parasti aktīvāka stādīšana notiek pavasarī – līdz maija vidum un rudens pusē, sākot no jūlija vidus. Tas ir laiks, kad ir pieejami stādi. Jūnija beigās iepriekšējā gadā izaugušajiem stādiem jau ir tumšas saknes, kas sliktāk pārcieš pārstādīšanu. Iepodotus stādus var stādīt visu vasaru, pagaidām gan piedāvājums ir visai ierobežots. No novēlotiem augusta beigās ierīkoti stādījumi pirmajā gadā raža labi ja sasniedz 70% no potenciālās ražas tikai stādīšanas laika dēļ, no septembrī stādītajām zemenēm – pat mazāk un nereti ir jāpieņem lēmums pavasarī izlauzt ziednešus...

Arī lauka apstākļos ir veikti izmēģinājumi, stādot zemes savlaicīgi, jūlijā. Izrādījies, ka salīdzinot ar tradicionāli nedaudz novēloto stādīšanu, jau pirmajā gadā var iegūt pat lielāku ražu nekā otrajā.

No jūlija vidū stādītām zemenēm ir vislielākā iespēja sagaidīt labu ražu nākamajā gadā. Tas vistiešākajā veidā saistās ar zemeņu bioloģiju – ražas veidošanas principiem. Zemenēm raža ierīšas jau iepriekšējā sezonā, pazeminoties gaisa temperatūrai un dienām kļūstot īsākām. Agrīnajām šķirnēm ziedaizmetņi ierīšas augusta vidū, vēlīnajām – septembrī. Tāpēc ir būtiski šajā laikā nodrošināt optimālus augšanas apstākļus, dodot papildmēslojumu un laistot pēc nepieciešamības. Iestādītajam zemeņu augam vasaras otrajā pusē ir jābūt jau tik lielam un nobriedušam, lai tas spētu ierīst atbilstoši lielu daudzumu ziedpumpuru, kas ir nākamā gada ražas pamats. Šis process stādā sākas pat pirms tā iestādīšanas. Ziedu skaitu, kas augā ieprogrammējas rudenī, mēs vēlāk varam zaudēt, bet ne palielināt.

Zemes stādot pavasarī, aprīļa beigās, maija sākumā, uz labu ražu jau stādījuma ierīkošanas gadā var cerēt tikai ar ļoti labiem stādiem. Pavasarī stādīt iesaka bargāka klimata apstākļos, jo ziemā stādījumi var izsilt. Ja stādījuma ierīkošana pavasarī aizkavējas, raža būs maza, tāpēc iesaka ziednešus izlauzt. Turpretī pirmajā ražas gadā ir prognozējama izcili liela raža, taču tā kā zemeņu stādījumu apkopšana ir ļoti darbietilpīga, turpmākā darbība ir rūpīgi jāapsver, jo reti kad attaisnosies platības aizņemšana ar nelietderīgu stādījumu, kad to varētu izmantot citiem augiem, nemaz nerunājot par lielo darbu apjomu zemeņu kopšanai. Noderīgs risinājums varētu būt lauka izmantošana zaļmēslojuma augu (eļļas rutki, sinepes, pākšaugi) audzēšanai, iestrādājot pirms to sējas lielas kūtsmēslu devas – virs 120 t/ha.

Zemes var audzēt arī bez pamatmēslošanas, nepieciešamās barības vielas iestrādājot tieši pie stādiem, tā ekonomiskāk izmantojot minerālmēslus.

Par zemeņu šķirņu izvēli ir rakstīts daudz un dažādos literatūras avotos, bet ļoti svarīgs ir audzētāja subjektīvais viedoklis par katras šķirnes priekšrocībām un trūkumiem, domājot par piemērotību konkrētajiem audzēšanas apstākļiem, un tehnoloģijām, kā arī ogu realizēšanas iespējām.

Zemeņu audzēšana**☑ Stādīšanas vietas izvēle**

Zemeņu audzēšanai izvēlētajai vietai jābūt saulainai. Nekas labs nesanāks, stādot tās vecu, lielu koku paēnā, jo augi nīkuļos un ogu būs maz, tās būs skābas. Zemes ražo agrāk no vējiem aizsargātās dienvidu un dienvidrietumu nogāzēs, kur augsne ātrāk iesilst. Taču ir jāuzmanās, stādot zemes saules apspīdētās nogāzēs, kur pavasarī agrāk nokūst sniegs un sākas augu veģetācija, bet, uznākot vēlām pavasara salam, stādījums var tikt nopietni bojāts. Nav vēlams izvēlēties arī applūstošu vietu (stādījums var pilnībā aiziet bojā atkušņu un

pavasara palu laikā) vai arī ieplaku, kurā zemeņu ziedēšanas laikā vērojamas stipras salnas.

Zemesnes labi aug vietās, kur ir sekls (50–70 cm) gruntsūdens, taču tās necieš lieku mitrumu augsnes virskārtā. Seklās sakņu sistēmas dēļ zemesnes ir ļoti jutīgas pret sausumu, tāpēc ir jādodomā par to, kā nodrošinās laistīšanu.

Zemenēm vispiemērotākās ir vidēji smagās mālsmilts un smilšmāla augsnes. Augsnes reakcijai jābūt viegli skābai: no pH 5,2 – vieglākās līdz 6,8 – smagākās augsnes.

Vispār zemesnes var stādīt jebkurā augsnē, tikai jāizvēlas tām atbilstoši kopšanas veidi un šķirnes, kā arī jāievēro augmaiņas nosacījumi. Parasti zemesnes audzē trīs vai četrus gadus, tāpēc, lai nevajadzētu veikt augsnes dezinfekciju, tikpat ilgu laiku vajadzētu atteikties no jebkādiem daudzgadīgajiem stādījumiem.

Zemesnes nav vēlams stādīt pēc gurķiem, tomātiem, kartupeļiem, bietēm, tulpēm un citiem kultūraugiem, ar kuriem var būt kopīgas slimības vai kaitēkļi. Labi priekšaugi ir pākšaugi, kukurūza un dažāda veida zaļmēslojuma augi.

☑Augsnes sagatavošana

Augsnei ir jābūt bez nezālēm. Sevišķi bīstamas ir daudzgadīgās nezāles, kas vairojas ar sakņu dzinumiem (piemēram: vārpata, gārša). Ja lauks ir bijis nezāļains, ieteicama melnā papuve, parasti vismaz vienu reizi lietojot sistēmas iedarbības herbicīdus.

Zemesnes nav ieteicams stādīt platībā, kur iepriekš bijuši daudzgadīgie zālieni vai pļavas, tai vienu zimu pirms stādīšanas jābūt uzartai, jo pļavās ir savairojušies gan majjvaboļu, gan sprakšķu kāpuri (drātstārpi), kas visiem stādiem nograuzīs saknes.

Zemeņu saknes ir jutīgas pret svaigu kaļķojumu, tāpēc labāk ir kaļķot kādu no priekšaugu laukiem.

Augsne pirms zemeņu stādīšanas ir jānodrošina ar organisko mēslojumu tā, lai vēlāk zemesnes var mēsnot tikai ar minerālmēsliem.

Atbilstoši dažām tehnoloģijām pirms zemeņu stādīšanas laukā iestrādāja lielas devas kūtsmēsli. To var darīt, ja mēsli ir pašu saimniecībā, bet jāņem vērā, ka kūtsmēsli ķīmiskais sastāvs ir atšķirīgs, tie var būt pilni ar visdažādākajām nezāļu sēklām.

Audzējot zemesnes rūpnieciski, vienkāršāk un precīzāk ir izmantot minerālmēslus, kurus, ja to uzskata par vajadzīgu, pamatmēslojumā iestrādā, vadoties pēc augsnes analīžu rezultātiem. Ja lauks ir tīrs, tajā labāk iesēt un savlaicīgi iestrādāt zaļmēslojuma augus (eļļas rutkus, sinepes). Mūsdienīgs zemeņu audzēšanas variants ir, neveicot pamatmēslošanu, bet nepieciešamās barības vielas iestrādājot tieši pie stādiem, līdz ar to ekonomiskāk izmantojot minerālmēslus.

Augsnē jābūt vismaz 2% organisko vielu un ne mazāk kā 20 mg P₂O₅, 25 mg K₂O, 15 mg magnija uz 100 g augsnes.

Ja augsne ir nabadzīga ar kālija un fosfora minerālvielām, tad pamatmēslojumā ir jāiestrādā 50 – 60 g/m² kompleksā mēslojuma vai 50 g/m² superfosfāta un

30 g/m² kālija sāls. Labāk lietot kādu no hluru nesaturošiem mēslojumiem, jo zemesnes ir jutīgas pret hluru.

Zemesnes ir jutīgas arī pret augstu sāļu koncentrāciju augsnē, tāpēc lielu ražu nodrošināšanai tām minerālvielu devas jānodod pakāpeniski, vairākos paņēmienos. Pārāk lielas minerālmēsli devas ir ne tikai lieki iztērēti līdzekļi, bet tās var arī izraisīt augšanas traucējumus un galarezultātā samazināt ražas.

Augsne pirms zemeņu stādīšanas ir jāgatavo savlaicīgi, lai tā paspētu nosēsties.

Gatavojoties zemeņu stādīšanai, rūpīgi jāpārdomā piemērotākais to audzēšanas veids: līdzienā laukā rindās vai paaugstinātās vagās, vai paaugstinātās 2–4 rindu dobēs. Audzējot zemesnes paaugstinātās vagās vai dobēs, zeme ātrāk iesilst, augiem tiek vairāk gaisa, samazinās pelēkās puves izplatība, uzlabojas ogu kvalitāte, taču ir grūtāk augus apkopt, augsne ātrāk zaudē mitrumu, zemesnes vairāk var ciest salnās.

Stādīšanas attālumus starp rindām izvēlas atkarībā no izmantojamās tehnikas. Tos iespaido arī šķirnes izturība pret pelēko puvi, kā arī tas, cik lielu ceru veido konkrētā šķirne.

Zemeņu stādīšanas attālumi varētu būt 40–80 cm starp rindām, 60–100 cm starp dobēm, 15–40 cm starp augiem rindās. Zemesnes audzē arī aptuveni metru attālās rindās, stādot 3–4 augus uz metru. Zemesnes nereti stāda arī kvadrātligzdās, ievērojot 80 cm vai lielāku attālumus starp ligzdu centriem. Stāda pa četriem stādiem ligzdā. Taču arī te ir jāizvērtē priekšrocības (liels roku darba samazinājums, neliels ražas pieaugums) un trūkumi – augsni apstrādājot divos virzienos, ligzdas veidojas paaugstinātās un augi daudz vairāk cieš no sausuma un sala. Zemeņu stādīšanas kvadrātligzdās dod iespēju tās audzēt pēc savādākas un intensīvākas tehnoloģijas; ideālā variantā būtu zemesnes audzēt kā divgadīgu kultūraugu.

Zemesnes var audzēt arī uz sintētiska mulčēšanas materiāla, melnās plēves, ģeotekstila vai agrotikla. Par to ir daudzi pretrunīgi viedokļi. Ogas ienākas mazliet agrāk, tās ir tīrākas, kvalitatīvākas, tās mazāk bojā pelēkā puve; augsne mazāk sablīvējas; un no tās neizskalojas barības vielas, protams, arī

nezāļu gandrīz nemaz nav (dažas tikai pie pašiem zemeņu augiem), atkrīt rušināšana un citi kopšanas darbi.

Kā trūkums ir minams tas, ka būtiski sadārdzinās stādījumu ierīkošana. Noteikti nepieciešams atrisināt ar laistišanu un mēslošanu saistītos jautājumus. Pastāv risks vasaras karstumā zemenēm „izcepties”.

Ja izmanto melno plēvi, to, jau ierīkojot stādījumu uzklāj uz kārtīgi sagatavotām nedaudz paaugstinātām, līdzinām dobēm, plēves malas apmēram 15 cm ierokot zemē. Zemeņu stādīšanas vietās ar nazi krustveidā vai speciālu pielāgotu cirtni izdur caurumus 10 cm diametrā.

☑ Stādu sagatavošana

Vairums audzētāju stādus ņem no ogu ražošanai paredzēta lauka, taču tad jūlija vidū tie vēl nav tik lieli, lai no jaunā stādījuma varētu nākošajā gadā iegūt pilnu ražu.

Labākus rezultātus var iegūt, izmantojot stādus, kurus iegūst no segtajās platībās audzētiem mātesaugiem, speciāli izveidotiem mātesaugu laukiem, kur visi pasākumi ir pakļauti vienam uzdevumam – stādu ieguvei vai no pavasarī ierīkotā, vēl neražojoša stādījuma. Ražojošā stādījumā iegūtie stādi parasti nav tik veselīgi (stādu ieguve tirgošanai no ražojošā stādījuma nav atļauta – to nosaka MK noteikumu Nr. 861 33.4.1. punkts).

Alternatīvs risinājums – no mātesauga atdala mazās stīgu rozetes (kurām parādās sakņu galiņi) kas apsakņojas, audzējot tālāk stādus presētās kūdras briķēs vai podiņos paaugstināta mitruma apstākļos, zem seguma. Ar tradicionālo kailsakņu stādu ieguvu augustā, protams, uz labu ražu nākamajā gadā cerēt nevar.

Diemžēl šādu stādu sagatavošana būtu veicama tieši laikā, kad ir jāvēl zemeņu ogu raža, kas ir prioritāte.

☑ Stādīšana

Mazākās platības stāda ar rokām, izmantojot stādāmo lāpstīņu. Izveido bedrīti ar vertikālu sienu, nedaudz dziļāku par sakņu kamolu, stādu novieto pareizā dziļumā pie sienīņas, to pakāpeniski piepilda ar augsni, piespiežot augsni pie saknēm. Stādot izveido apmalīti stādu apļiešanai.

Lielākas platības pārsvarā stāda ar stādāmām mašīnām, kas kombinētas ar laistišanu.

Būtiski svarīgi ir zemesnes iestādīt pareizā dziļumā. Sakņu kakliņam jābūt vienā līmenī ar augsnes virsmu. Iestādot seklāk, zemesnes sliktāk iesakņojas, bet iestādot par dziļu, sakņu serdīte var sapūt. Nedrīkst apbērt augšanas pumuru. Zemesnes stādot nedrīkst saliekt tām saknes, augsne ap saknēm ir cieši jāapspiež.

☑ Laistišana pēc stādīšanas

It kā pats par sevi ir saprotams, ka uzreiz pēc stādīšanas zemesnes ir nepieciešams laistīt. To var nedarīt tikai lietainās dienās. Ja laika apstākļi pēc stādīšanas ir saulaini, ar maz nokrišņiem, tad, arī laistot, zemeņu ieaugšanās ir samēra lēna, kā arī jāveic papildus bojā gājušo augu nomaiņa ar jauniem stādiem. Turpretī, ja augusts it apmācies un lietains, tad zemeņu stādi ieaug ļoti labi.

☑ Mēslošana pēc stādīšanas

Iestādot jūlija vidū jaunu zemeņu stādījumu, līdz ziemai ir pietiekami ilgs augšanas un attīstības periods, kurā augi patērē daudz barības vielu un atkarībā no iestrādātajiem augu barības elementiem ir nepieciešams veikt papildmēslošanu. Racionāls variants ir augusta vidū (3–4 nedēļas pēc stādīšanas) pirms kārtējās aprušināšanas augus papildmēslo ar amonija nitrātu – 20 g/m².

Ja zemesnes plāno audzēt bez pamatmēslošanas, iestrādājot barības vielas tieši pie augiem, vai, ja augsne ir nabadzīgāka, vai nav veikta pietiekoša augsnes ielabošana, ir vairāki varianti: komplekso mēslojumu iestrādā reizē ar stādīšanu un atkārtoti to dod pēc mēneša. Barības vielu attiecības un devas ir jāizvēlas pēc katras konkrētās situācijas.

☑ Daži ekonomiskās dabas jautājumi

Vēlu pavasarī stādīti zemeņu stādi dos vairāk stīgu, līdz ar to arī papildu stādāmo materiālu. Tas arī nav maznozīmīgs apstāklis, jo atkarībā no paredzētās audzēšanas tehnoloģijas lauka apstākļos zemeņu stādāmais materiāls veido pat virs 80% no visām jauna stādījuma ierīkošanas izmaksām.

Atkarībā no audzēšanas shēmas uz hektāru nepieciešams aptuveni 40 000 stādu, kas maksā ne mazāk kā 0,15 Ls/gabalā. Lai ierīkotu hektāru lielu stādījumu, stādu iegādei vien ir nepieciešams 6000 latu. Pasūtot stādus savlaicīgi citam audzētājam vairumā vai audzējot tos pašam, protams, sanāks lētāk.

Ja zemesnes vēlas audzēt lielākās platībās, visiem jautājumiem ir jāpieiet daudz nopietnāk, plānojot pēc iespējas vairāk un precīzāk – gan sarēķinot nepieciešamos ieguldījumus šajā nebūt ne lētajā pasākumā, gan paredzot vismaz pēc pieticīgākas ražas prognozes ar ogu realizāciju saistītos jautājumus.

Zinot, ka, sasniedzot ogu ražas maksimumu, to cenai nevajadzētu nokristies zem 1,50 Ls/kg, varētu likties, ka zemeņu audzēšana ir ienesīgs uzņēmējdarbības virziens, tomēr stādījumu ierīkošanas un apkopšanas izmaksas ir relatīvi lielas – viena hektāra ierīkošanai ir vajadzīgi Ls 7 000–15 000. Audzējot zemesnes lauka apstākļos, lielāko daļu no ražošanas izmaksām veido stādu iegādes izdevumi.

Atkarībā no audzēšanas tehnoloģijas un ražas lieluma viena ražojoša hektāra kopšanas izmaksā Ls 2 000–2 500 gadā, kas ir stipri aptuvenas izmaksas, kurās nav iekļauti nekādi nodokļi. Latvijā lauksaimniecības produktiem (tostarp ogām) un darbspēkam salīdzinājumā ar citām ES valstīm ir noteikts ļoti augsts PVN, arī tāpēc mūsu audzētāji nespēj konkurēt ar ievesto produkciju.

Lielu daļu no ražošanas izmaksām sastāda tehnikas amortizācijas izmaksas, kā arī smidzināšana (ko zemenēm vispār jācenšas nelietot) un arī viss, kas saistās ar laistišanu. Atkarībā no laika apstākļiem

zemes varētu būt nepieciešams laistīt vairākas reizes vai arī nemaz, bet cerēt uz labu ražu, nenodrošinot laistīšanas iespējas, nevar. Ja audzē ar plēves mulču, ir noteikti jābūt pilienuveida laistīšanai.

Pirms uzsākt zemeņu audzēšanu ir skaidri jāzina, ko, kā un par kādiem līdzekļiem grib sasniegt. Vispirms ir jāplāno, kur ogas realizēs, kāda būs ražība. Tad ir rūpīgi jāapsver, kāda būtu reālāk un konkrētajā gadījumā lētākā stādījumu kopšanas tehnoloģija. Vēlams to visu uzrakstīt un aprēķināt, bet iesācējiem pakonsultēties pie pieredzējušākiem speciālistiem.

Par tālākiem zemeņu kopšanas darbiem varēsiet lasīt nākamajā „Lauku Lapa” izdevumā.

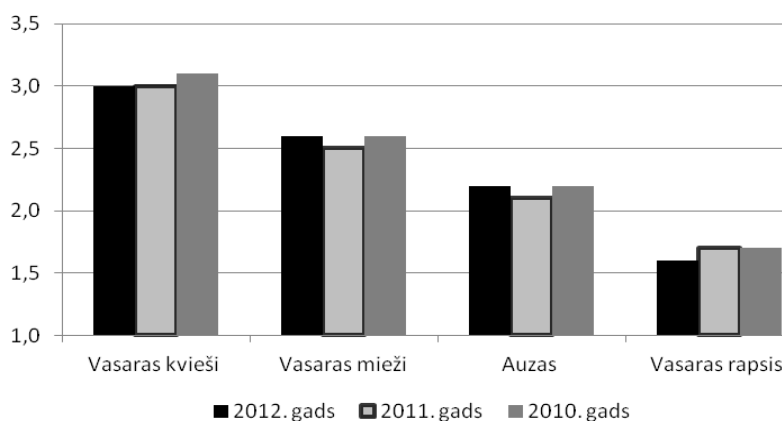

Sagatavoja LLKC Augkopības nodaļas
vecākais speciālists dārzkopībā **Imants Missa**
mob. 29442671

Ražas prognozēšanas rezultāti jūnijā

Jūnijā Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra speciālisti veica vasaras kviešu, vasaras miežu, auzu un vasaras rapša sējumu apsekošanu un sadarbojoties ar Zemkopības ministriju, tika sagatavotas pirmās vasarāju ražību prognozes 2012. ražas gadam.

Šobrīd vasarāju sējumu stāvoklis ir apmierinošs un ražas līmenis tiek prognozēts apmēram tāds pats kā 2011. un 2010. gadā

Kopējā vasarāju platība tiek prognozēta aptuveni vienāda ar vasarāju platībām 2010. gadā, bet par 34% mazāka nekā 2011. gadā, jo 2011. gadā liela daļa ziemāju nepārziemoja un tika pārsēta ar vasarājiem.

Jūlijā tiks veikta pirmā kartupeļu stādījumu un otrā ziemāju labību un ziemas rapša sējumu apsekošana, kā arī ražas prognožu sagatavošana.

Sagatavots LLKC Augkopības nodaļā

SAVSTARPĒJĀ ATBILSTĪBA

Ieskats savstarpējās atbilstības prasību konsultāciju sniegšanā

Jau divus gadus Latvijas lauksaimniekiem pakāpeniski tiek piemērotas obligātās pārvaldības prasības (MK noteikumu Nr. 173 „Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmā ietvaros” 14. pielikums), kuru kontroli augkopības jomā veic Valsts augu aizsardzības dienests un Valsts meža dienests, lopkopības jomā – Pārtikas un veterinārais dienests. Pilnu MK noteikumu Nr. 173 teksts

atrodams <http://www.likumi.lv/doc.php?id=227324>.

Visi pārbaūžu rezultāti no pārbaudošajām valsts institūcijām tie iesūtīti Lauku atbalsta dienestā, kas nosaka saņemamo atbalsta apjomu konkrētajam pretendētājam. Lauku atbalsta dienests gada sākumā izlases veidā visām kontrolējošām institūcijām nosūta pārbaudāmo saimniecību sarakstu. Fiziski

pārbaudes tiek veiktas 5% saimniecību no visām saimniecībām, kuras pretendē uz vienotā platību maksājuma saņemšanu attiecībā uz obligātās pārvaldības prasībām.

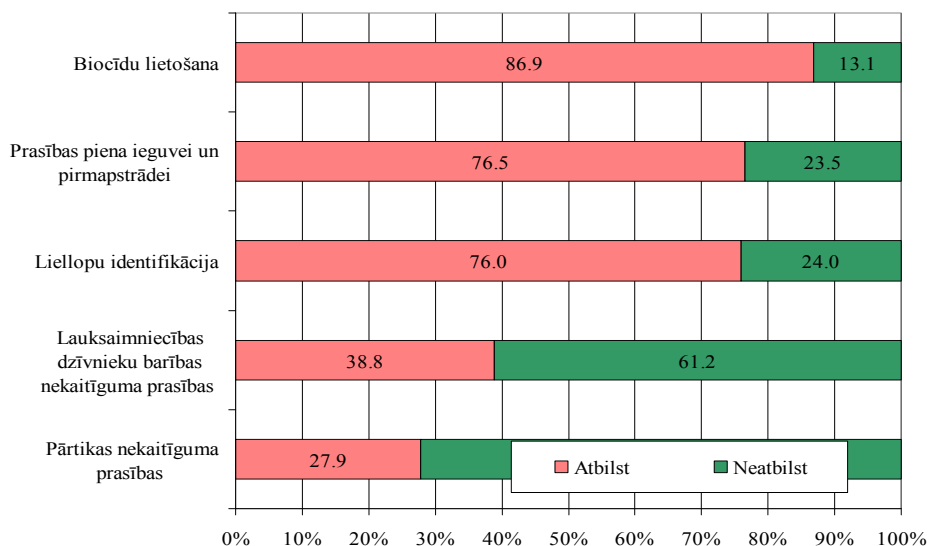
Visas obligātās pārvaldības prasības ir sadalītas četrās sadaļās:

- Prasības vides jomā;
- Prasības sabiedrības un dzīvnieku veselības aizsardzības jomā un dzīvnieku identifikācijas un reģistrācijas jomā;
- Prasības sabiedrības, dzīvnieku un augu veselības aizsardzības jomā;
- Prasības dzīvnieku labturības jomā.

Šajā sakarā, lai lauksaimniekiem mazinātu administratīvo slogu un tie būtu informēti par izmaiņām saistošajā likumdošanā, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” (LLKC) ir sagatavojis un uztur aktualizētu obligāto pārvaldības prasību apkopojumu (savstarpējās atbilstības vizītes lapu), kā arī iespēju robežās sniedz bezmaksas konsultācijas par obligātajām pārvaldības prasībām, kuras tiek finansētas no Valsts lauku tīkla līdzekļiem. Konsultācijas par

savstarpējās atbilstības prasībām (SA) tiek veiktas visā Latvijas teritorijā. Uz SA konsultācijām pieteiktijs bija iespējams LLKC mājaslapā www.llkc.lv. Lauksaimnieku aktivitāte un interese par bezmaksas konsultāciju saņemšanu attiecībā uz SA nebija pārāk liela. Drīzāk lauksaimnieki, neizprotot lietas būtību, tās grib uztvert kā papildu saimniecības pārbaudes. Šajā sakarā LLKC savstarpējās atbilstības atbalsta nodrošināšanai Latvijā ir apmācījis un sertificējis 33 SA konsultantus, no kuriem 16 konsultanti ir apmācīti konsultāciju sniegšanai sabiedrības un dzīvnieku veselības aizsardzības un veterinārajā jomā, bet 17 konsultanti ir tiesīgi sniegt konsultācijas laba lauksaimniecības un vides stāvokļa, vides un augu veselības jomā.

Savstarpējās atbilstības prasības jāuztver nopietni, jo no to ievērošanas lauksaimniekiem ir atkarīgs vienotais platību maksājumu apjoms. Pagājušajā gadā LLKC konsultanti konsultācijas sniedza 300 Latvijas saimniecībām, no kurām 181 bija jaukta tipa saimniecība, 119 – augkopības saimniecības. Jaukta tipa saimniecībās SA konsultanti konstatēja un sniedza konsultācijas par būtiskākajām neatbilstībām (attēls).

Būtiskākās konstatētās neatbilstības jaukta tipa saimniecībās

Vislielākās grūtības lauksaimniekiem sagādā dažāda veida uzskaites žurnālu ieviešana saimniecībās, lai varētu kontrolējošajām institūcijām pierādīt savā saimniecībā veiktās darbības. *Piemēram, saimniecībās ir jāveic pašražotās lopbarības uzskaitē, jābūt reģistrētiem dzīvniekiem saslimšanu gadījumos, jānorāda, kad ir izmantojama no dzīvniekiem iegūtā produkcija cilvēku uzturā, jādokumentē veiktie deratizācijas un dezinfekcijas pasākumi.*

Konsultāciju laikā noskaidrojām, ka lielākā daļu SA prasību saimniecībās tiek ievērotas, tikai saimnieku aizņemības dēļ tās bieži vien netiek dokumentētas, ko

savukārt pārbaudošās institūcijas traktē kā prasību pārkāpumu. Tomēr ir saimniecības, kurās visas SA prasības ievēro un dokumentē. Pagājušajā gadā visām SA prasībām no 320 konsultētajām saimniecībām atbilda 6% saimniecību. Būtiskas neatbilstības, kuru dēļ saimniecībām būtu jāpiemēro 100% vienotā platību maksājuma samazinājums, netika konstatētas.

Šogad Valsts Lauku tīkla finansēto konsultāciju sniegšana tiek turpināta 296 Latvijas saimniecībās, ko veic sertificēti konsultanti. Lai darbs saimniecību konsultēšanā būtu kvalitatīvāks, SA sertificētie konsultanti pēc

iepazīšanās ar saimniecībā esošajiem apstākļiem saimnieka klātbūtnē aizpilda saimniecības apmeklējuma vizītes lapu, kurā ir atzīme par SA prasību ievērošanu vai neievērošanu. Ja kāda no prasībām netiek ievērota vai tā ievērota daļēji, kopīgi ar saimnieku vai saimniecības pārstāvi tiek pārrunāta neatbilstība pēc būtības un rasts optimālais risinājums tās novēršanai. SA prasību neatbilstību gadījumos minētie konsultantu ieteikumi tiek rakstiski fiksēti saimniecības apmeklējuma vizītes lapā. Lai atvieglotu lauksaimniekiem administratīvo slogu, ņemot vērā Latvijas un Eiropas Savienības saistošo likumdošanu LLKC konsultantu darba grupa ir izstrādājusi dažādus uzskaites žurnālus un veidlapas:

- **Biocīdu uzskaites un izlietojuma žurnālu**, kurā lauksaimnieki, ja saimniecībā līdz šim tāds nav bijis, var uzskaitīt iegādātos dezinfekcijas, mazgāšanas, deratizācijas un augu aizsardzības līdzekļus un to izlietojumu;
- **Pašražotās barības uzskaites un izlietojuma žurnālu**, kurā lauksaimniekiem ir iespēja uzskaitīt apsaimekoto lauku platību un no tiem iegūto ražu – rupjo lopbarību (sienu, skābbarību, skābsienu) un lopbarības graudus;
- **Ārstēto dzīvnieku uzskaites žurnālu**, kurā norāda ārstēto dzīvnieku ārstēšanas laiku, lietotos medikamentus, un dzīvnieku produkcijas neizplatīšanas periodu cilvēku uzturā. Individuāli apzīmējamus dzīvniekus šajā žurnāla ieraksta saslīmšanas secībā, norādot dzīvnieka identifikācijas numuru, vārdu, saslīmšanas datumu, veterinārārsta nozīmētos medikamentus, ārstēšanas kursu un karences periodu (medikamenta izdalīšanās laiku no

organisma pēc pēdējās medikamenta ievadīšanas reizes). Saimniecībā šo žurnālu var nepildīt, ja izmanto sertificēta veterinārārsta pakalpojumus slimu dzīvnieku ārstēšanai, gadījumos, kad pēc katras vizītes veterinārārstis izraksta veidlapu, kurā norāda saimniecības nosaukumu, informāciju par saslimušo dzīvnieku: šķirne, vecums, vārds vai individuālais identifikācijas nr. (liellopiem, aitām, kazām, šķirnes sivēnmātēm un kuiljiem), slimības nosaukumu (diagnozi), lietotos medikamentus, ārstēšanas datumu, ierobežojumus dzīvnieku produkcijas (piens, gaļa, olas) lietošanā (datumu no līdz).

Es aicinu lauksaimniekus būt aktīvākiem, sekot līdzi jaunumiem LLKC mājaslapā www.llkc.lv un jaunumiem Valsts Lauku tīkla mājas lapā www.laukutikls.lv. Šajās mājaslapās jūs atradīsiet aktuālāko informāciju par dažādām aktivitātēm lauksaimniecībā, jaunumus par izmaiņām likumdošanā, kā arī informāciju, kādā veidā uzlabot un pilnveidot saimniekošanu savā saimniecībā. Ielūkojoties šajā norādītajā saitē <http://www.llkc.lv/web/?id=400349>, jums būs iespēja saņemt atbildes uz neskaidriem jautājumiem lopkopības nozarē.

Lauksaimnieki esiet atsaucīgi! Ja arī nākamgad turpināsies konsultāciju sniegšana savstarpējās atbilstības jomā izmantojiet šo iespēju saņemt kvalitatīvas konsultācijas par saistošo likumdošanu, un SA prasībām, kuru nepilnīgas izpildes gadījuma var tikt samazināts vienotais platību maksājums.

Lauksaimnieki, lai Jums veicas! **LL**

Sagatavoja LLKC Lopkopības nodaļas
Konsultants-eksperts veterinārmedicinā **Dainis Arbidāns**

SIA "LATVIJAS LAUKU KONSULTĀCIJU UN IZGLĪTĪBAS CENTRS" PIEDĀVĀ

Lauku dienas demonstrējumu saimniecībās augustā

Tēma	Saimniecība	Laiks	Papildinformācija
Digestāta kā mēslošanas līdzekļa efektivitātes novērtējums kukurūzas sējumā	SIA "Zeltezeri" Iecavas novads Iecavas pagasts	03.08.2012. plkst. 10.00	Tālr. 26180900 I. Litiņa
Dažādu agrovides aizsardzības pasākumu ieviešana intensīvi ražojošā saimniecībā	K/s Klēts Gulbenes novads Litenes pagasts	16.08.2012.	Tālr. 29337806 I. Šteinberga

LAUKU LAPA TAVĀ E-PASTĀ

Piedāvājam iespēju saņemt informatīvos izdevumus "Lauku Lapa" un "Zivju Lapa" Jūsu e-pasta kastītē! Lai pieteiktos izdevuma elektroniskai saņemšanai, sūtiet pieteikumu uz e-pastu: lauku.lapa@llkc.lv. Uz šo e-pastu varat sūtīt arī ieteikumus, kā mēs varētu pilnveidot "Lauku Lapa" un "Zivju Lapa".

Pieteikumā jānorāda:

Vārds, Uzvārds; Iestādes nosaukums, kuru pārstāvat; E-pasta adresi, uz kuru vēlaties saņemt izdevumu.

SAGATAVOTS

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag.,
Ozolnieku nov., LV-3018
tālr.: 63050220

Izdevumā:

Foto: I. Missa; I. Cimermane

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

